

สหรัฐและจีนบรรลุข้อตกลงการค้า Phase 1

ความคืบหน้าสถานการณ์ และแนวโน้ม

- วันที่ 13 ธ.ค. 62 ทางกรสหรัฐ และจีนแถลงข่าวยืนยันว่าสหรัฐและจีนบรรลุเนื้อหาข้อตกลงการค้า Phase 1 เรียบร้อยแล้ว สอดคล้องกับการรายงานของสื่อต่างประเทศก่อนหน้านี้ โดยขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการทบทวนทางกฎหมาย ชัดเกล้า้อยค่า และแปลเนื้อหา เพื่อเตรียมการสู่ขั้นตอนการลงนามต่อไป โดยอาจใช้เวลาหลายสัปดาห์ และคาดว่าจะสามารถลงนามได้ช่วงต้นปี 63
- สำนักงานผู้แทนการค้าสหรัฐ (USTR) เปิดเผยว่าเนื้อหาของข้อตกลง Phase-1 Deal ประกอบด้วยประเด็นสำคัญเชิงโครงสร้างและการขยายการค้าระหว่างกัน ได้แก่
  - **ทรัพย์สินทางปัญญา** อาทิ ความลับทางการค้า ทรัพย์สินทางปัญญาในสินค้าฯ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) เครื่องหมายทางการค้า และการติดตามและบังคับใช้กฎหมายต่อสินค้าที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา
  - **การถ่ายทอดเทคโนโลยี** ระบุแนวทางและข้อผูกพันเพื่อแก้ไขปัญหาการบังคับถ่ายทอดเทคโนโลยีของจีน (ตามกรอบการสืบสวนมาตรา 301) ที่มีความโปร่งใสและเป็นธรรม ตามหลักการของตลาด
  - **สินค้าเกษตร** ลดอุปสรรคทางการค้าและสนับสนุนการขยายตัวของสินค้าสหรัฐฯ อาทิ อาหาร สินค้าเกษตรและอาหารทะเล (เนื้อ สัตว์ปีก อาหารทะเล ข้าว ผลิตภัณฑ์นม อาหารสำหรับทารก พืชสวน อาหารสัตว์ และผลิตภัณฑ์เกษตรชีวภาพ) เพื่อสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และการจ้างงานในแถบชนบทของสหรัฐฯ
  - **การบริการทางการเงิน** ลดอุปสรรคทางการค้าในกิจกรรมการเงิน สาขาการธนาคาร การประกันภัย หลักทรัพย์ และการจัดอันดับ ซึ่งรวมถึงการจำกัดการถือหุ้นของต่างชาติ และการใช้กฎระเบียบที่แตกต่างกัน
  - **อัตราแลกเปลี่ยน** เน้นย้ำการดูแลนโยบายที่โปร่งใส และหลีกเลี่ยงการจัดการค่าเงินที่สร้างความได้เปรียบทางการค้าอย่างไม่เป็นธรรม อาทิ การลดค่าเงิน และการตั้งเป้าหมายอัตราแลกเปลี่ยน
  - **การขยายการค้า** ครอบคลุมสินค้าอุตสาหกรรม อาหาร สินค้าเกษตรและอาหารทะเล พลังงาน และภาคบริการ ทั้งนี้มีการระบุว่าจีนจะต้องเพิ่มการนำเข้าสินค้าและบริการ มูลค่าไม่ต่ำกว่า 2 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ ภายใน 2 ปี และรักษาแนวโน้มการนำเข้าต่อเนื่องหลังจากปี 2564 เพื่อสร้างสมดุลทางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน
  - **กลไกการระงับข้อพิพาท** (Dispute Resolution) ระบุกำหนดกระบวนการระงับข้อพิพาทระหว่างกันอย่างยุติธรรม และรวดเร็ว ผ่านความร่วมมือและการหารือระหว่างกัน (bilateral consultations) รวมถึงการดำเนินมาตรการที่เหมาะสมในกรณีที่ไม่สามารถหาข้อยุติร่วมกันได้
- **สหรัฐฯ และจีน เดินหน้าสู่การเจรจาข้อตกลง Phase 2 ทันที** โดยอาจมีการลดอัตราภาษีได้อีกในอนาคต (Tariff will roll back in phases) เพื่อเป็นแรงจูงใจการบรรลุข้อตกลง

สรุปประเด็นข้อตกลง Phase 1 Deal ระหว่างสหรัฐฯ และจีน

สหรัฐฯ	จีน
<ol style="list-style-type: none"> ยกเลิกการขึ้นภาษี 1.6 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในวันที่ 15 ธ.ค. 62 (ครอบคลุมสินค้าประเภทโทรศัพท์มือถือ แล็ปท็อป คอมพิวเตอร์ เครื่องเล่นวิดีโอเกมส์ โทรทัศน์ วิทยุ จอคอมพิวเตอร์ และสินค้าอื่นๆ เช่น นาฬิกา ของเล่น รองเท้า และเครื่องแต่งกาย) ปรับลดภาษีในสินค้า 1.2 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ที่มีผลบังคับใช้แล้ว <u>เมื่อวันที่ 1 ก.ย. 62</u> เหลืออัตรา 7.5% (จากเดิม 15%) คงอัตราภาษี 25% สำหรับสินค้ากลุ่มมูลค่า 2.5 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อาจมีการลดอัตราภาษีได้อีกเป็นระยะ สำหรับการเจรจาในอนาคต 	<ol style="list-style-type: none"> ซื้อสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นจากจากสหรัฐฯ มูลค่าไม่ต่ำกว่า 2 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในเวลา 2 ปี สอดคล้องกับความต้องการตลาดและเป็นไปตามข้อตกลงภายใต้ WTO อาทิ ถั่วเหลือง สุกร และสินค้าเกษตรอื่นๆ รวมถึงสินค้าพลังงานและสินค้าอุตสาหกรรม <ul style="list-style-type: none"> - วงเงินเดิมสำหรับสินค้าเกษตร คือ 40,000 -50,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี (เพิ่มจากปีละ 24,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2560) - ทั้งนี้ สหรัฐฯ ต้องการให้มีการระบุมูลค่าการซื้อขายที่ชัดเจน และทำ <i>quarterly review</i> การันตีว่า ยอดซื้อจะไม่ลดลงมากกว่า 10% ในแต่ละไตรมาส ลดอุปสรรคทางการค้าในภาคการบริการการเงิน สาขาการธนาคาร การประกันภัย และหลักทรัพย์ แก้ไขข้อจำกัดเกี่ยวกับการบังคับถ่ายเทเทคโนโลยี และละเว้นการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศเพื่อการครอบครองเทคโนโลยีต่างชาติ ละเว้นการดำเนินนโยบายค่าเงินที่สร้างความได้เปรียบทางการค้าอย่างไม่เป็นธรรม

ข้อคิดเห็น/การวิเคราะห์

- ความสำเร็จของการเจรจา Phase 1 Deal เป็นเพียงส่วนหนึ่งของข้อเรียกร้องที่สหรัฐฯ ผลักดันให้จีนแก้ไข¹ สาเหตุของการตัดสินใจของปธน. ในครั้งนี้ มีความเป็นไปได้จาก
  1. ความต้องการเร่งประกาศผลงานตามที่ได้ให้ไว้ ต่อเนื่องจากความสำเร็จของข้อตกลง USMCA ที่สภาคองเกรสมีแนวโน้มให้สัตยาบันได้ภายในปี 63 เพื่อเรียกคะแนนนิยมกลับมาและกลบกระแสการถดถอยประธานาธิบดี
  2. เกือบเกี่ยวผลประโยชน์ในระยะสั้น และต้องการสนับสนุนการส่งออกสินค้าเกษตรสำคัญของสหรัฐฯ ที่ลดลงอย่างต่อเนื่องท่ามกลางสงครามการค้า
  3. การหลีกเลี่ยงความเสี่ยงของการชะลอตัวทางเศรษฐกิจ และผลกระทบต่อธุรกิจและผู้บริโภค
    - ผลกระทบต่อธุรกิจ ที่ผ่านมา สหรัฐฯ มีรายได้ภาษีจากสินค้าจีนเพิ่มขึ้นเดือนละ 5,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ดังนั้น ข้อตกลง Phase 1 จะช่วยลดภาระภาษีนำเข้าแก่ผู้ประกอบการสหรัฐฯ
    - ผลกระทบต่อผู้บริโภค สินค้าส่วนที่เหลือมูลค่า 1.6 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนใหญ่เป็นสินค้าผู้บริโภคที่สหรัฐฯ พึ่งพาเงินมากกว่า 70% และหาแหล่งนำเข้าทดแทนได้ยาก ดังนั้น การยกเลิกภาษีในกลุ่มนี้ จะช่วยลดแรงกดดันด้านราคาต่อผู้บริโภค

¹ China 7 Deadly sins (Peter Navarro) 1. Stop stealing IP 2. Stop forcing technology transfers 3. Stop hacking our computers to steal our trade secret 4. Stop dumping into our markets and putting our companies out of business 5. Stop their state-owned enterprises from (receiving) heavy subsidies 6. Stop the fentanyl 7. Stop the currency manipulation

- อย่างไรก็ตาม มีเสียงคัดค้านในประเด็นการลดภาษี โดยมองว่าสหรัฐฯ จะเสียแต้มต่อในการต่อรองประเด็นสำคัญเชิงโครงสร้างที่เหลือนอยู่ ทั้งนี้ คาดว่าสหรัฐฯ สามารถ “snapback provision” ในข้อบทกลไกการระงับข้อพิพาท ที่เปิดช่องให้สหรัฐฯ สามารถขึ้นภาษีกลับสู่ระดับเดิมได้ หากจีนไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง ประเด็นทางโครงสร้างสำคัญที่ต้องเจรจาในระยะถัดไป อาทิ
  - 1) การอุดหนุนธุรกิจของรัฐบาล เช่น การเรียกเก็บค่าไฟฟ้าและให้กู้ยืมในราคาต่ำ
  - 2) การจำกัดการเข้าถึงธุรกิจที่กำลังเติบโตสูงอย่าง cloud computing
- ผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลก และการค้าไทย
  - ข้อตกลงระยะแรก จะช่วยให้บรรยากาศทางการค้าดีขึ้น และคลายความกังวลว่าสถานการณ์จะไม่ลุกลามไปถึงการขึ้นภาษีนำเข้าเต็มจำนวน
  - นักวิเคราะห์ คาดว่าการลดภาษีนำเข้าจากจีนจะทำให้เศรษฐกิจสหรัฐฯ ขยายตัวสูงขึ้น 0.2% และช่วยกระตุ้นให้ GDP โลกและการส่งออกไทยขยายตัวได้มากกว่าที่เคยประเมินไว้
  - การที่สหรัฐฯ ลดภาษีนำเข้าจากจีน (Rollback) อาจทำให้ไทยได้ประโยชน์ลดลงจากการเบี่ยงเบนทางการค้า (Trade Diversion) อย่างไรก็ตาม ไทยควรกระชับมิตรผู้นำเข้า ควบคู่กับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเพื่อรักษาส่วนแบ่งตลาดให้คงอยู่ถาวร โดย 3 ไตรมาสแรก ปี 62 สหรัฐฯ นำเข้าเงินลดลง 14% ขณะที่นำเข้าจากไทยเพิ่มขึ้น 2.9% กลุ่มสินค้าส่งออกไทยที่ทดแทนสินค้าจีนได้ดี ได้แก่ สินค้าเกษตรกรรม อาหารทะเลแช่แข็งและแปรรูป เคมีภัณฑ์ และเม็ดพลาสติก ยานยนต์และส่วนประกอบ เครื่องจักร เครื่องมือ และส่วนประกอบ เหล็กและอลูมิเนียม และของใช้ในบ้านและสำนักงาน
  - นอกจากนี้ มีข้อสังเกตว่า ข้อตกลงระยะแรกไม่มีการระบุเงื่อนไขให้จีนลดภาษีนำเข้าสินค้าสหรัฐฯ ไทยจึงควรเร่งใช้โอกาสในการทดแทนสินค้าสหรัฐฯ ต่อไป โดยในช่วง 3 ไตรมาสแรก ปี 62 พบว่า ไทยสามารถทดแทนสินค้าสหรัฐฯ ในจีนได้ดี สะท้อนจากจีน นำเข้าสหรัฐฯ ลดลงร้อยละ 31.9 ขณะที่นำเข้าจากไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.5 กลุ่มสินค้าที่ไทยสามารถทดแทนสินค้าสหรัฐฯ ได้ดี ได้แก่ อาหารทะเลแช่แข็งและแปรรูป อาหารแปรรูปและเครื่องดื่ม สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า เครื่องประดับ และเครื่องสำอาง และสิ่งมีชีวิต/ส่วนประกอบของสิ่งมีชีวิต

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า
กระทรวงพาณิชย์
14 ธันวาคม 2562